

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ
ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΚΥΠΡΟΥ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρὸς τοὺς ἐταίρους: Ἡ ἴδρυση τοῦ Τμήματος Κύπρου, 73

*Τὸ ἱστορικὸ τῆς ἴδρυσης ἀπὸ τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία
Τμήματος στὴν Κύπρο, 74-80*

Ἡ ἀπόφαση τῆς ἴδρυσης τοῦ Τμήματος Κύπρου, 81-83

Προσφορὲς καὶ δωρεὲς πρὸς τὸ Τμήμα Κύπρου, 84-85

Τὰ ἐγκρίματα τοῦ Τμήματος Κύπρου, 86-106:

Ἡ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, 88-98·

Ἄο χαιρετισμὸς τῆς Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ κυρίας Ἐλισάβετ Παπαζώη, 99-100·

Ἡ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Γλαύκου Κληρίδη, 100-102

*Ἄο Μέντωρ, Χρονογραφικὸ καὶ Ἱστοριοδιφικὸ Δελτίο τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας,
ἐκδίδεται τὸν Ἀπρίλιο, Ἰούνιο, Ὀκτώβριο καὶ Δεκέμβριο καθὲ ἔτους
μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως.*

Ἐκδοτικὴ ἐπιμέλεια Ἀντωνίου Χριστοδούλου

© Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, Πανεπιστημίου 22, 106 72 Ἀθήναι, Fax (01) 3644 996

ISSN 1105-7181

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟ • ΤΕΥΧΟΣ 51 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1999

Πρὸς τοὺς ἐταίρους

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Οἱ ἐταῖροι γνωρίζουν ἀπὸ τὴν πρόσκληση ἢ ὁποία ἐστάλη σὲ ὅλους, ὅτι στὶς 3 Ἰουνίου ἔγιναν στὴ Λευκωσία τὰ ἐγκαίνια τῆς λειτουργίας τοῦ Τμήματος Κύπρου τῆς Ἑταιρείας. Στὶς ἐπόμενες σελίδες περιγράφεται μὲ ἀκρίβεια καὶ πολλὴ συντομία, ἡ ἱστορία τῆς ἰδρύσεως τοῦ πρώτου ἐλληνικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰδρύματος ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑταιρεία πίστευε ὅτι τὸ Τμήμα θὰ εἶχε τὴν ὁμόθυμη συμπαράσταση ὅλων τῶν φιλαρχαίων· ὁ «ἐλληνικὸς τρόπος» μὲ τὸν ὁποῖο ἀντιμετωπίζονται στὸν τόπο μας τὰ ἐπιστημονικὰ ζητήματα μᾶς δημιούργησε πρόσκαιρες δυσχέρειες οἱ ὁποῖες ξεπεράστηκαν μὲ ἀποφασιστικὴτητα καὶ ἐπιμονή.

Τὸ Τμήμα εἶναι νέο, ὅπως πρὶν ἀπὸ 162 χρόνια νέα ἦταν καὶ ἡ Ἑταιρεία. Μὲ τὸν καιρὸ καὶ τίς προσπάθειές μας θὰ σχηματιστεῖ πλήρως ἡ μορφή του, αὐτὴ πού ἐξ ἀρχῆς θελήσαμε νὰ ἔχει· τότε θὰ φανεῖ ὅτι ὅταν οἱ προθέσεις εἶναι καθαρές, τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ὠφέλιμα γιὰ ὅλους.

B.X.II.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

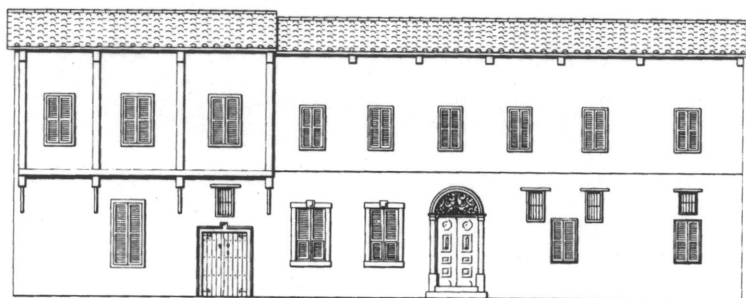
Ἡ Ἀρχαιολογική Ἐταιρεία ἀποφάσισε τὴν ἴδρυση Τμήματός της στὴν Κύπρο κατόπιν προτάσεως τοῦ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Γεωργίου Βασιλείου, πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐταιρείας Γεώργιο Δοντᾶ καὶ τὸν Γενικὸ Γραμματέα Βασίλειο Πετράκο, τὸ πρωινὸ τῆς Τετάρτης 20 Σεπτεμβρίου 1989. Ἡ συνάντηση, στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο τῆς Λευκωσίας, εἶχε γίνῃ κατόπιν προσκλήσεως τοῦ κ. Βασιλείου.

Ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἐταιρείας μετὰ τὴν ἐπιστροφή τους στὴν Ἀθήνα ἐνημέρωσαν τὸν τότε Ὑπουργὸ Πολιτισμοῦ κ. Γεώργιο Μυλωνᾶ ὁ ὁποῖος ἐπικρότησε τὴν ἰδέα δημιουργίας Τμήματος τῆς Ἐταιρείας στὴν Κύπρο καὶ διαβεβαίωσε γιὰ τὴν ἠθικὴ καὶ ὕλική συμπαράσταση τοῦ ΥΠΠΟ στὸ ἐγχείρημα. Τὸ ἐγχείρημα ἦταν μεγάλο καὶ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐταιρείας πίστευε, καὶ πιστεύει, ὅτι ἡ ἴδρυση τοῦ Τμήματος ἔπρεπε νὰ ἔχει τὴν συμπαράσταση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Στις 4 Ὀκτωβρίου ἡ Ἐταιρεία ἀνακοίνωσε στὸν Πρόεδρο κ. Βασιλείου ὅτι θὰ προχωροῦσε στὴ σύνταξη προγράμματος ἐνεργειῶν σύμφωνα μὲ ὅσα εἶχαν συζητηθεῖ στὴν Κύπρο στις 20 Σεπτεμβρίου. Ἀμέσως ἄρχισαν νὰ γίνονται ἐνέργειες καὶ συνεννοήσεις στὴν Ἀθήνα καὶ τὴ Λευκωσία μὲ σκοπὸ νὰ βρεθεῖ τὸ κατάλληλο οἶκημα στὸ ὁποῖο θὰ στεγαζόταν τὸ Τμήμα.

Ἐπειτα ἀπὸ πολλὰ ἀναζητήσεις κατορθώθηκε νὰ βρεθεῖ οἶκημα, τὸ παλαιὸ καὶ ἐρειπωμένο ἀρχοντικὸ Λοβαρίδου στὴν ὁδὸ Ἰσοκράτους στὴ Λευκωσία, νοτίως τοῦ μεγάρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ζητήθηκε ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χρυσόστομο ἡ παραχώρηση τοῦ κτιρίου αὐτοῦ στὴν Ἐταιρεία, ἡ ὁποία ἔγινε τὸ 1994. Ἡ Κυβέρνηση τῆς Κύπρου ἀνέλαβε εὐθύς, τὸν Αὐγούστο τοῦ 1994, τὴν ἐπισκευὴ καὶ πλήρη ἀποκατάσταση τοῦ ἐρειπωμένου κτιρίου, καὶ τὸ ἀνακοίνωσε ἐγγράφως στὴν Ἐταιρεία.

Τὸ ἀρχοντικὸ Λοβαρίδου στὴ Λευκωσία τῆς Κύπρου· σχεδιαστικὴ ἀπεικόνιση.

Ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὶς συναντήσεις τους μὲ τοὺς διαδοχικοὺς Ὑπουργοὺς Πολιτισμοῦ, κυρίους Σωτῆρη Κούβελα καὶ Τζανὴ Τζαννετάκη (1989-1990) καὶ τὶς κυρίες Ἄννα Ψαρούδα Μπενάκη, Θεοδώρα Μπακογιάννη καὶ Μελίνα Μερκούρη (1991-1994), τοὺς ἐνημέρωσαν γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ ζητήματος τοῦ Τμήματος Κύπρου καὶ λάβαιναν στερεοτύπως διαβεβαιώσεις ἐνισχύσεως τῆς Ἑταιρείας γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου.

Τὸ Συμβούλιο βρισκόταν σὲ συνεχὴ ἐπικοινωνία μὲ τὴν Κύπρο καὶ τοὺς κυβερνητικοὺς παράγοντες. Ὄταν ἡ ἐπισκευὴ τοῦ κτιρίου εἶχε προχωρήσει ἀρκετὰ καὶ μπορούσαν πλέον νὰ γίνουν ὑπολογισμοὶ γιὰ τὴν ἐναρξὴ λειτουργίας τοῦ Τμήματος ἀπευθύνθηκε ἐπιστολὴ (ἀρ. 87, 18 Ἰανουαρίου 1995) πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Πολιτισμοῦ κ. Θάνο Μικρούτσικο. Μὲ αὐτὴν γινόταν πλήρης ἔκθεση τῆς ἱστορίας ἰδρύσεως τοῦ Τμήματος καὶ τὸ Συμβούλιο πρότεινε ὅπως τὴν διεύθυνση τοῦ Τμήματος «ἔχει – γιὰ μίαν διετία ἢ τριετία ἐκάστοτε – Ἐφορος Κλασικῶν ἢ Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας, ἐταῖρος τῆς Ἑταιρείας. Ὁ Ἐφορος αὐτὸς θὰ ἀποσπᾶται γιὰ τὸ παραπάνω διάστημα στὴν Κύπρο. Ἔτσι τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ θὰ ἔχει βαρύνοντα λόγο στὶς δραστηριότητες τοῦ Παραρτήματος». Ζητήθηκε ἐπίσης μὲ τὴν ἐπιστολὴ ὅπως ὁ Ὑπουργὸς ὀρίσει «ἀρμόδιο ὑπάλληλο τοῦ ΥΠΠΟ γιὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐπεξεργασία τοῦ προγράμματος δράσης στὴν Κύπρο» καὶ μερμνήσει «γιὰ τὴν τακτικὴ ἐπιχορήγηση τῆς Ἀρχαιολογικῆς

Ἑταιρείας σὲ ἐτήσια βάση». Γιὰ λόγους ποὺ δὲν ἔγιναν γνωστοὶ ὁ κ. Μικρούτσικος δὲν ἀπάντησε στὶς προτάσεις τοῦ Συμβουλίου.

Στὶς 18 Μαρτίου 1996 ἡ Ἑταιρεία ἀπηύθυνε πρὸς τὸν νέο Ὑπουργὸ κ. Σταῦρο Μπένο μακρὰ ἐπιστολὴ μὲ τὴν ὁποία τοῦ ἐξέθεσε τὸ ζήτημα τοῦ Τμήματος τῆς Κύπρου, ὅπως εἶχε γίνῃ καὶ μὲ τὸν προκάτοχό του (ἀρ. 351). Στὶς 10 Ἰουλίου τοῦ ἀπηύθυνε δεύτερη ἐπιστολὴ (ἀρ.784). Οὔτε στὴν πρώτη οὔτε στὴ δεύτερη ἐπιστολὴ ὑπῆρξε ἀπάντηση.

Στὶς 7 Ὀκτωβρίου 1996 ἡ Ἑταιρεία ἀπηύθυνε ἐπιστολὴ (ἀρ. 1089) πρὸς τὸν νέο Ὑπουργὸ κ. Εὐάγγελο Βενιζέλο γιὰ τὸ ζήτημα τῆς Κύπρου καὶ γιὰ τὰ λοιπὰ ζητήματα ποὺ ἀπασχολοῦσαν τὴν Ἑταιρεία. Τὴν ἐπομένη τὸ ἀπόγευμα, 8 Ὀκτωβρίου 1996, ὁ Πρόεδρος, ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας ἐπισκέφθηκαν τὸν Ὑπουργὸ κ. Βενιζέλο καὶ τοῦ ἀνέπτυξαν τὰ τοῦ Τμήματος τῆς Κύπρου. Ἡ συνάντηση ὑπῆρξε ἐγκάρδια καὶ ὁ Ὑπουργὸς διαβεβαίωσε γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον του. Ἐγγραφή ἐπιβεβαίωση ὅμως δὲν ὑπῆρξε.

Στὶς 9 Νοεμβρίου 1996 ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας ἀνέπτυξε στὸν Πρωθυπουργὸ κ. Κωνσταντῖνο Σημίτη, κατὰ τὴ δίωρη ἰδιωτικὴ ἐπίσκεψή του στὸν Ραμνούντα, τὸ ζήτημα τοῦ Τμήματος Κύπρου. Ὁ κ. Σημίτης δὲν ἔδωσε καμία ὑπόσχεση, αὐτὸ ἄλλωστε ἦταν φυσικὸ διότι ἔπρεπε νὰ συνεννοηθεῖ προηγουμένως μὲ τὸν ἀρμόδιο Ὑπουργό, ἀλλὰ φυσικὰ ἡ στάση του ὑπῆρξε εὐμενής. Στὶς 18 Νοεμβρίου ἡ Ἑταιρεία ἀπηύθυνε νέα ἐπιστολὴ στὸν κ. Βενιζέλο (ἀρ. 1219) στὴν ὁποία δὲν ὑπῆρξε ἀπάντηση.

Στὶς 10 Δεκεμβρίου 1996 τὸ Προεδρεῖο τῆς Ἑταιρείας ἔγινε δεκτὸ σὲ ἀκρόαση ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνο Στεφανόπουλο, εἰς τὸν ὁποῖο ἐξετέθη τὸ ζήτημα τῆς Κύπρου.

Στὶς 16 Ἰανουαρίου 1997 τὸ Προεδρεῖο τῆς Ἑταιρείας ἐπισκέφθηκε τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Θεόδωρο Πάγκαλο καὶ τοῦ ἐξέθεσε τὸ ζήτημα τοῦ Τμήματος Κύπρου. Ὁ κ. Πάγκαλος ὑποσχέθηκε νὰ ἐνισχύσει τὴν Ἑταιρεία μὲ τὸ ποσὸν τῶν 20.000.000 δρχ. ἐφ' ὅσον τὸ ΥΠΠΟ ἐξεδήλωνε τὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὸ Τμήμα ἐμπράκτως.

Στις 16 Φεβρουαρίου ὁ Γενικός Γραμματεὺς σὲ τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία του μὲ τὸν κ. Βενιζέλο, ὁ ὁποῖος βρισκόταν στὴ Θεσσαλονίκη, ἔθεσε πάλι τὸ θέμα τοῦ Τμήματος Κύπρου. Ὁ κ. Βενιζέλος ὑπενόησε ὅτι ὑπῆρχαν δυσχέρειες περὶ τὸ Τμήμα Κύπρου. Δὲν διευκρίνησε ποιὲς ἦταν οἱ δυσχέρειες, ἐκ τῶν ὑστέρων ὅμως μπορεῖ κανεὶς νὰ ὑποθέσει ὅτι ὑπῆρχαν πρόσωπα, ἀρχαιολόγοι πιθανῶς τῆς Ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐπιτύχει ἡ προσπάθεια τῆς Ἑταιρείας.

Στις 1-2 Ἀπριλίου 1997 συνήλθε στὴν Ἀθήνα, στὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, εἰδικὴ συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ Κύπρου-Ἑλλάδος γιὰ θέματα Οἰκονομικῆς, Βιομηχανικῆς καὶ Τεχνολογικῆς Συνεργασίας. Παρέστη στὴ συνεδρία ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας καὶ ἐξέθεσε τὸ ζήτημα τοῦ Τμήματος. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποφάσισε τὴν προώθηση τοῦ αἰτήματος τῆς Ἑταιρείας γιὰ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση, καὶ ἡ ἀπόφαση αὐτὴ σήμαινε ὅτι τὸ Τμήμα Κύπρου περιλαμβανόταν πλέον στὰ ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ προωθηθοῦν.

Στις 5 Μαΐου 1997 ἡ Ἑταιρεία μὲ σύντομη ἐπιστολὴ τῆς γνωστοποίησε στὸν κ. Βενιζέλο ὅτι τὸ Τμήμα Ἀρχαιοτήτων Κύπρου μὲ fax ἀνακοίνωσε «κατὰ τρόπο τελεσιγραφικό, ὅτι ἡ Ἑταιρεία πρέπει νὰ ὀρίσει ταχὺ χρόνον ἐνάρξεως λειτουργίας τοῦ Τμήματος». Στὴν ἐπιστολὴ λεγόταν ἀκόμη ὅτι «τὸ Συμβούλιο σᾶς παρακαλεῖ νὰ ἀνακοινώσετε τὴν ἀπόφασή σας ἐπὶ τοῦ ζητήματος, θετικὴ ἢ ἀρνητικὴ» καὶ ὅτι «ἂν ἡ Κυβέρνηση κρίνει ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖο τὸ ἔργο αὐτό [τὸ Τμήμα Κύπρου] παρακαλοῦμε νὰ μᾶς τὸ ἀνακοινώσετε τὸ ταχύτερο, γιὰ νὰ δοθεῖ εἰς τὴν κυπριακὴ πλευρὰ καὶ ἡ δική μας ὀριστικὴ ἀπάντηση». Δὲν εἶναι γνωστὸ ἂν ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ τοῦ Συμβουλίου τέθηκε ὑπ' ὄψη τοῦ Ὑπουργοῦ.

Στις 30 Μαΐου 1997 ἡ Ἑταιρεία ἀπηύθυνε στὸν κ. Βενιζέλο νέα, μακρότατη, ἐπιστολὴ (ἀρ.482) περὶ τοῦ Τμήματος Κύπρου μὲ τὴν ὁποία ἔγινε καὶ πάλι πλήρης ἔκθεσις τοῦ ζητήματος. Στὴν ἐπιστολὴ ἔγινε λόγος ἐκτὸς ἄλλων καὶ γιὰ «περίεργες φῆμες ὅτι ἐπιδιώκεται ἡ μεταβίβασις τοῦ ἤδη ἀποκατασταθέντος κτιρίου σὲ ἄλλον ἢ ἄλλους φορεῖς».

Στις 2 Ἰουλίου 1997 τὸ Προεδρεῖο τῆς Ἑταιρείας ἐπισκέφθηκε τὸν Ὑπουργὸ κ. Βενιζέλο καὶ τὸν Γενικὸ Γραμματέα κ. Εὐγένιο Γιαννακόπουλο. Καὶ πάλι συζητήθηκαν τὰ γνωστὰ πράγματα, καὶ πάλι δὲν ὑπῆρξε κανένα ἀποτέλεσμα ὡς πρὸς τὸ Τμῆμα Κύπρου.

Στις 29 Ἰουλίου ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν Γιάννος Κρανιδιώτης ἀπηύθυνε ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Βενιζέλο, ζήτησε τὴν προσωπικὴ του παρέμβαση γιὰ τὴ χρηματοδότηση τῆς Ἑταιρείας ὡς πρὸς τὸ Τμῆμα Κύπρου καὶ δήλωσε ὅτι τὸ ΥΠΕΞ «θὰ μπορούσε νὰ ἀναλάβει τὰ ἔξοδα γιὰ τὸν ἐξοπλισμὸ τῶν γραφείων συμβάλλοντας καὶ αὐτὸ μὲ τὴ σειρά του στὴν ὑλοποίηση μιᾶς πραγματικῆς ἐθνικῆς ἀποστολῆς γιὰ τὴ διάσωση τῆς πολιτιστικῆς φυσιογνωμίας τοῦ νησιοῦ». Δὲν γνωρίζουμε ἂν ὑπῆρξε ἀπάντηση πρὸς τὸν Ὑφυπουργό. Ὅπως δὲν ὑπῆρξε πρόοδος.

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1997 ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας συζήτησε, στὸν Ραμνούντα πάλι, μὲ τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Σημίτη καὶ τὸν Ὑπουργὸ κ. Βενιζέλο, τὸ ζήτημα τοῦ Τμήματος τῆς Κύπρου. Ὁ Ὑπουργὸς ἀνακοίνωσε ὅτι τὸ ζήτημα ἔχει διασαφηνιστεῖ. Στις 18 Σεπτεμβρίου ἡ Ἑταιρεία ἀπηύθυνε στὸν κ. Βενιζέλο σχετικὴ ἐπιστολὴ (ἀρ. 844) στὴν ὁποία εἶχε ἐπισυναφθεῖ σχέδιο *Κανονισμοῦ* λειτουργίας τοῦ Τμήματος. Στὸ σχέδιο προβλεπόταν ὅτι εἶχε ἀνακοινωθεῖ καὶ στὸν κ. Μικρούτσικο, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ὑπουργὸς θὰ εἶχε ἀποφασιστικὸ λόγο στὰ ζητήματα λειτουργίας καὶ δράσης τοῦ Τμήματος. Στις 21 Ὀκτωβρίου 1997 ἡ Ἑταιρεία ἀπηύθυνε στὸν κ. Βενιζέλο ἄλλη ἐπιστολὴ (ἀρ. 992) καὶ στις 10 Νοεμβρίου τὴν τρίτη ἐπιστολὴ (ἀρ. 1046) σὲ διάστημα μικρότερο τῶν δύο μηνῶν.

Στις 25 Νοεμβρίου 1997 τὸ Συμβούλιο τῆς Ἑταιρείας ἐξέτασε διὰ μακρῶν τὸ ζήτημα καὶ διαπίστωσε ὅτι ἡ συνεχῆς σιωπὴ τοῦ Ὑπουργοῦ δηλώνει μὲ σαφήνεια τὴν ἄρνησή του νὰ συνδράμει τὴν Ἑταιρεία, καὶ πιθανῶς τὴν ἀντίθεσή του στὴν ἴδρυση Τμήματος τῆς Ἑταιρείας στὴν Κύπρο, ἀκόμη καὶ μὲ τοὺς δεσμευτικούς γιὰ τὸ Συμβούλιο ὅρους πού περιείχοντο στὴν ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Μικρούτσικο καὶ στὸ σχέδιο *Κανονισμοῦ* τοῦ Τμήματος. Τὸ Συμβούλιο ἀποφάσισε γιὰ λόγους εὐπρεπείας καὶ ἠθικοῦ κύρους νὰ ἀνα-

λάβει ή Έταιρεία στο άκέραιο τίς δαπάνες ίδρυσης και λειτουργίας του Τμήματος. Τήν απόφαση αυτή ανακοίνωσε στην Κυπριακή Κυβέρνηση (άρ. 1197/17.12.97) και στον Έπουργό Έξωτερικών κ. Πάγκαλο, από τόν όποιο ζητήθηκε ή παροχή τής ύπεσχημένης ένίσχυσης. Δέν υπήρξε άπάντηση από τό ΥΠΕΞ.

Στίς 24 Άπριλίου 1998 ό Γενικός Γραμματεύς τής Έταιρείας επισκέφθηκε, έπειτα από πρόσκληση, τόν Γενικό Γραμματέα του ΥΠΠΟ κ. Γιαννακόπουλο και συζήτησε τό θέμα του Τμήματος Κύπρου. Και πάλι δέν υπήρξε καμία πρόοδος παρά τό ότι ή συνάντηση ύποδήλωνε ότι τό ζήτημα άπασχολούσε τόν Έπουργό και τόν Γενικό Γραμματέα.

Μέ έπιστολή του τής 6 Ίουλίου 1998 ό Έφυπουργός Γιάννος Κρανιδιώτης διαβεβαίωσε και πάλι τήν Έταιρεία ότι «τό Έπουργείο Έξωτερικών είναι πρόθυμο νά συνδράμει στην προσπάθεια αυτή ώστε νά καταστεί τελικά δυνατή ή λειτουργία του παραρτήματος τό ταχύτερο δυνατόν».

Η Έταιρεία μετά τήν απόφασή της τής 25 Νοεμβρίου 1997 άρχισε νά ένεργεί συντόμως για τόν έξοπλισμό του Τμήματος στη Λευκωσία. Κατόπιν έξετάσεως του κτιρίου από τόν σύμβουλο κ. Σπύρο Κοκκολιάδη, αγοράστηκαν έπιπλα για τά Γραφεία και τή Βιβλιοθήκη και άρχισε ή συγκέντρωση των βιβλίων τής Βιβλιοθήκης. Συγχρόνως εξέλεξε και τόν πρώτο Διευθυντή του Τμήματος, τόν κ. Δήμο Χρήστου, τέως Διευθυντή του Τμήματος Άρχαιοτήτων Κύπρου. Έγινε επίσης ή νομική κατοχύρωση του Τμήματος κατά τήν κυπριακή νομοθεσία και οι συνδέσεις τηλεφώνου, ήλεκτρικού και νερού του κτιρίου στο όνομα τής Έταιρείας. Επίσης έγινε και άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού.

Τήν 1 Σεπτεμβρίου 1998 ό Γενικός Γραμματεύς τής Έταιρείας επισκέφθηκε, έπειτα από πρόσκληση, τόν Γενικό Γραμματέα του ΥΠΠΟ κ. Γιαννακόπουλο. Συζητήθηκε πάλι τό θέμα του Τμήματος τής Κύπρου. Ο κ. Γιαννακόπουλος ανακοίνωσε ότι τό ΥΠΠΟ θά αναλάμβανε τίς δαπάνες του Τμήματος υπό 2 όρους: τήν έγκριση από τόν Έπουργό Πολιτισμού του προσώπου του εκάστοτε Διευθυντού και τήν έγκριση του προγράμματος δράσης του Τμήματος.

Τὸ Συμβούλιο τῆς Ἑταιρείας ἔκρινε ὅτι ἐνῶ οἱ ὅροι αὐτοὶ ἦσαν ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν προταθεῖ ἀπὸ τὸ Συμβούλιο εἰς τὸν κ. Μικρούτσικο ἀρχικὰ καὶ τὸν κ. Βενιζέλο κατόπιν, ἐν τούτοις δὲν ἦταν πλέον δυνατόν νὰ ἐφαρμοστοῦν, γιατί θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκυρώσει τις ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1997 καὶ μετὰ ἀποφάσεις του, τις σχετικές μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Διευθυντοῦ, τὸν ὁποῖο εἶχε πολὺ καθυστερημένα ἐκλέξει, ἔπειτα ἀπὸ τὴ μακρόχρονη σιωπὴ τοῦ ΥΠΠΟ, πράγμα τὸ ὁποῖο ἀπέκλεισε. Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ ἀνακοινώθηκε στὸν κ. Γενικὸ Γραμματέα τοῦ ΥΠΠΟ.

Στις 14 Σεπτεμβρίου 1998 συναντήθηκε ὁ Ὑπουργὸς κ. Βενιζέλος, στὴ Λευκωσία, μὲ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος κ. Δῆμο Χρήστου. Ὁ Ὑπουργὸς διαβεβαίωσε τὸν κ. Χρήστου γιὰ τὴν συμπαράσταση τοῦ ΥΠΠΟ καὶ χαρακτήρισε τὸ Τμήμα ὡς θεάρεστο καὶ ἐθνικὸ ἔργο!

Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1998 ἐστάλησαν στὸ Τμήμα Κύπρου χιλιάδες ἀρχαιολογικῶν βιβλίων τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἐκτὸς ἀπὸ δωρεὰ τῆς Ἑταιρείας καὶ τμήματα βιβλιοθηκῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολόγων, τοῦ Ἰωάννου Παπαδημητρίου, τῆς Ἰωάννας Κωνσταντίνου, τῆς Ἀρτέμιδος Ὠνάσογλου, τοῦ Γεωργίου Παυλῆ. Βιβλία προσέφεραν ἀκόμη τὸ Ἰδρυμα Νικολάου Γουλανδρῆ, ἡ Ἰταλικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή, τὸ Γερμανικὸ Ἀρχαιολογικὸ Ἰνστιτούτο, ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας, ὁ ἐταῖρος κ. Κωνσταντῖνος Τσάκος καὶ ἡ σύμβουλος κυρία Μάντω Οἰκονομίδου.

Τὴν Πέμπτη 3 Ἰουνίου 1999 ἔγιναν στὴ Λευκωσία, ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κύριο Γλαῦκο Κληρίδη, τὰ πανηγυρικὰ ἐγκαίνια τοῦ Τμήματος. Εἶχαν προσκληθεῖ ἡ Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ κυρία Ἐλισάβετ Παπαζώη καὶ ἡ Γενικὴ Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου κυρία Λίνα Μενδώνη, οἱ ὁποῖες ὅμως ἐξ αἰτίας ὑποχρεώσεών τους δὲν παρέστησαν. Χαιρετισμὸ τῆς Ὑπουργοῦ διάβασε ὁ Ἐφορος τῶν Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Χαράλαμπος Μπακιρτζῆς.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ*

«Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εἶχε ἀποφασίσει ὁμόφωνα κατὰ τὶς συνεδρίες του τῆς 9 Ἀπριλίου καὶ 12 Νοεμβρίου 1997 τὴν ἴδρυση Τμήματός της στὴν Κύπρο καὶ εἶχε ἐγκρίνει Κανονισμό λειτουργίας τοῦ Τμήματος. Μὲ τούτη τὴν ἀπόφασή του κατὰ τὴν συνεδρία του τῆς 25 Μαΐου 1999, τὸ Συμβούλιο ἀναμορφώνει καὶ συμπληρώνει τὶς προηγούμενες ἀποφάσεις του ὡς ἑξῆς:

1. Ἰδρύεται στὴ Λευκωσία, πρωτεύουσα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, Τμήμα τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.
2. Σκοπὸς τοῦ Τμήματος εἶναι ἐκεῖνος πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, μέσα στὰ ὅρια τῆς Κύπρου.
3. Γιὰ τὴ λειτουργία του τὸ Τμήμα ἐφαρμόζει: α) τὸν Ὄργανισμό τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ὅπως αὐτὸς ἐγκρίθηκε μὲ τὸ ΒΔ τῆς 2ας Μαΐου 1959 (ΦΕΚ 11/9 Ἰουνίου 1959 τ. Α) καὶ μεταγενεστέρως τροποποιήθηκε καὶ ἤδη ἰσχύει ὡς ἐνιαῖο κείμενο, β) τοὺς Κανονισμούς της (Βιβλιοθήκης, Ἀρχείου, Οἰκονομικὸ) πού ἰσχύουν παραλλήλως καὶ ἔχουν ἐφαρμογὴ κατὰ τὴ διεξαγωγὴ τῆς ὑπηρεσίας της. Ὅπου αὐτὰ τὰ καταστατικὰ κείμενα συγκρούονται μὲ τὴ νομοθεσία τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἰσχύει ἡ δεύτερη.
4. Τὸ Τμήμα θὰ στεγαστεῖ στὴ Λευκωσία, στὸ ἀκίνητο ἰδιοκτησίας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰσοκράτους ἀρ. 5-7, τὸ ὁποῖο παραχωρήθηκε στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία γιὰ διάστημα τριάντα (30) ἐτῶν καὶ μὲ ρήτρα ἀνανεώσεως τῆς χρήσεώς του γιὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸ.
5. Τὸ προσωπικὸ τοῦ Τμήματος προσλαμβάνεται μὲ σχέση Ἰδιωτικοῦ Δικαίου σύμφωνα μὲ τὴ νομοθεσία πού ἰσχύει στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ: α) τὸν Διευθυντὴ του, β) τὸν Βοηθὸ τοῦ Διευθυντοῦ, γ) Τεχνικό, δ) Γραμματέα, οἱ ὁποῖοι διορίζονται καὶ ἀπο-

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὰ Πρακτικὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς 25 Μαΐου 1999.

λύονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας.

α) Διευθυντής ορίζεται με τριετή θητεία, εταῖρος της 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας, ἑλληνικῆς ἢ κυπριακῆς ὑπηκοότητας, πού ὑπηρετεῖ στὸν κλάδο τῶν ἀρχαιολόγων τῆς 'Ελληνικῆς ἢ τῆς ἀντίστοιχης Κυπριακῆς 'Αρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας ἢ ἔχει διατελέσει ὑπάλληλος μιᾶς ἐκ τῶν ἄνω Ὑπηρεσιῶν ἐπὶ 15ετία τουλάχιστον καὶ ἔχει πλήρη γνώση δύο ξένων γλωσσῶν, εἶναι δὲ καὶ κάτοχος διδακτορικοῦ διπλώματος Ἱστορίας καὶ 'Αρχαιολογίας. Ἡ ἀπόφαση διορισμοῦ τοῦ Διευθυντοῦ θὰ γνωστοποιεῖται ἐγγράφως στὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ τῆς 'Ελληνικῆς Δημοκρατίας, στὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων τῆς Κύπρου, στὸ Τμήμα 'Αρχαιοτήτων καὶ στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ τῆς Κύπρου. Ἡ θητεία τοῦ Διευθυντοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνανεωθεῖ γιὰ μία ἀκόμη τριετία.

β) Βοηθὸς Διευθυντοῦ διορίζεται μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος πτυχιούχος Ἱστορίας καὶ 'Αρχαιολογίας ἑλληνικοῦ, κυπριακοῦ ἢ ξένου Πανεπιστημίου, ὁ ὁποῖος ἔχει πλήρη γνώση μιᾶς τουλάχιστον ξένης γλώσσας.

γ) Τεχνικός-συντηρητῆς διορίζεται μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος πτυχιούχος ἐιδικῆς σχολῆς συντήρησης, γνώστης μιᾶς τουλάχιστον ξένης γλώσσας.

δ) Γραμματεὺς διορίζεται μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος πτυχιούχος ἐιδικῆς σχολῆς γραμματέων καὶ κάτοχος μιᾶς τουλάχιστον ξένης γλώσσας.

6. Οἱ μισθοὶ τῶν ἀνωτέρω εἶναι οἱ ἀντίστοιχοι κρατικοί, οἱ καταβαλλόμενοι ὑπὸ τοῦ Τμήματος 'Αρχαιοτήτων τῆς Κύπρου, στοὺς ὁποῖους προστίθενται καὶ οἱ ἐκάστοτε κατὰ νόμον χρηματικὲς αὐξήσεις.

Τὸ προσωπικὸ τοῦτο δὲν αὐξάνεται πρὶν περάσει τριετία ἀπὸ τὴν ἔναρξή λειτουργίας τοῦ Τμήματος. Ἡ τυχὸν αὐξηση τοῦ προσωπικοῦ, μετὰ τὴν πρώτη τριετία, ἀποφασίζεται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς 'Εταιρείας με πλειονοψηφία τῶν 2/3 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν τακτικῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

7. Για τὴν ἐξασφάλιση τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ἐπιτεύξεως τῶν σκοπῶν τοῦ Τμήματος ἡ Ἑταιρεία δέχεται ἐπιχορηγήσεις, εἰσφορὰς καὶ δωρεές, οἱ ὁποῖες γνωστοποιοῦνται ἀμέσως σ' αὐτήν, κατατίθενται στὸ Ταμεῖο τῆς καὶ δαπανῶνται ἀποκλειστικῶς γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τοῦ Τμήματος. Τυχὸν δωρεές ἀκινήτων καταχωροῦνται στὴν κτηματολογικὴ μερίδα ὡς περιουσία τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

8. Κάθε δαπάνη τοῦ Τμήματος γιὰ τὸ ἀρχαιολογικὸ ἔργο αὐτοῦ ἢ ὁποῖα ὑπερβαίνει τὸ ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας ὀριζόμενο ποσὸν γίνεται ἔπειτα ἀπὸ πρόταση τοῦ Διευθυντοῦ καὶ μετὰ τὴν ἐγκριτικὴν ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας.

9. Τὰ ὅσα ἀφοροῦν τῇ νομικῇ ὑπόστασι τοῦ Τμήματος ρυθμίζονται κατὰ τοὺς νόμους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

10. Κατόπιν πλήρως αἰτιολογημένης εἰσηγήσεως τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος ρυθμίζονται, μετὰ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, θέματα τὰ ὁποῖα ἀνακύπτουν κατὰ τὴν λειτουργία τοῦ Τμήματος καὶ τὰ ὁποῖα δὲν προβλέπονται στὴν ἀπόφαση τούτη.»

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΩΡΕΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΚΥΠΡΟΥ

Κατά τήν πρώτη Τακτική Συνέλευση τῆς 17 Μαΐου 1998 ὁ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου ζήτησε ἀπὸ τοὺς ἐταίρους νὰ εἰσφέρουν ὁ καθείς, συμβολικά, ἀπὸ 1000 δραχμὲς γιὰ τὸ Τμήμα Κύπρου. Οἱ ἐταῖροι ἀνταποκρίθηκαν ὁμόθυμα στὴν ἔκκληση, πολλοὶ προσέφεραν περισσότερο καὶ ἰδιαίτερα οἱ κυρίες Μάντω Οἰκονομίδου, Μαρία Παντελίδου Γκόφα καὶ Μέλπω Πωλογιώργη. Εἰσέφεραν ἐπίσης ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Τὸ Συμβούλιο εἶχε ζητήσει οἰκονομικὴ βοήθεια καὶ ἀπὸ Ἰδρύματα καὶ Ὁργανισμούς. Τὸ Ἰδρυμα Stavros S. Niarchos Foundation τῆς Νέας Ὑόρκης προσέφερε μεγάλο ποσὸν γιὰ τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ Τμήματος· σημαντικὸ ποσὸν προσέφερε, γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ, ὁ ἐν Κύπρῳ ἐπιχειρηματίας κ. Θάνος Ζιντίλης, ὁ ὁποῖος ἐπὶ πλέον χάρισε στὸ Τμήμα ἀρχαῖα κυπριακὰ ἀγγεῖα.

Ἡ Ἑταιρεία πιστεύει ὅτι ἡ ἴδρυση τοῦ Τμήματος ἀφορᾷ ὅλους τοὺς Ἕλληνας καὶ ὅλους τοὺς ἀρχαιολόγους καὶ γι' αὐτὸ ζήτησε ἀπὸ τὰ ἀρχαιολογικὰ καὶ συγγενῆ ἰδρύματα τὴν προσφορὰ βιβλίων. Προσέφεραν λοιπὸν γιὰ τὸν σχηματισμὸ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Τμήματος, τὸ Ἰδρυμα Νικολάου Π. Γουλανδρῆ, ἡ Γαλλικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή, τὸ Γερμανικὸ Ἀρχαιολογικὸ Ἰνστιτούτο, ἡ Ἰταλικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή, τὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο Στρατοῦ, ἡ Ἑταιρεία Λακωνικῶν Σπουδῶν, ἡ Ἑταιρεία Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν. Ἰδιαίτερα σημαντικὲς δωρεὲς ἦσαν τῶν βιβλίων τῆς ἀξέχαστης ἀρχαιολόγου καὶ ἐταίρου Ἀρτέμιδος Ὠνάσογλου, προσφορὰ τῆς κυρίας Ἀναστασίας Ὠνάσογλου, καὶ τῶν βιβλίων τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Παυλῆ, Προέδρου τῶν Φίλων τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, προσφορὰ τῆς συζύγου του κυρίας Μαρίας Παυλῆ.

Βιβλία προσέφεραν ἀκόμη ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γενικός Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας, ἡ σύμβουλος κυρία Μάντω Οἰκονομίδου, ὁ ἐταῖρος κ. Κωνσταντῖνος Τσάκος καὶ ἡ φίλη τῆς Ἑταιρείας κυρία Ἀγγελικὴ Χαριτωνίδου.

Πολλά ἀπὸ τὰ βιβλία πὸ ἐστάλησαν στὴν Κύπρο ἀποτελοῦν μέρη τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Ἰωάννας Κωνσταντίνου, τοῦ Ἰωάννου Παπαδημητρίου, τοῦ Χρήστου καὶ τῆς Σέμνης Καρούζου καὶ ἀκόμη πολλὰ ἀπὸ τὰ διπλὰ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑταιρείας.

Κτίριο τοῦ Τμήματος Κύπρου· λιθόστρωτη στοὰ στὴν ἐσωτερικὴ αὐλή.

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

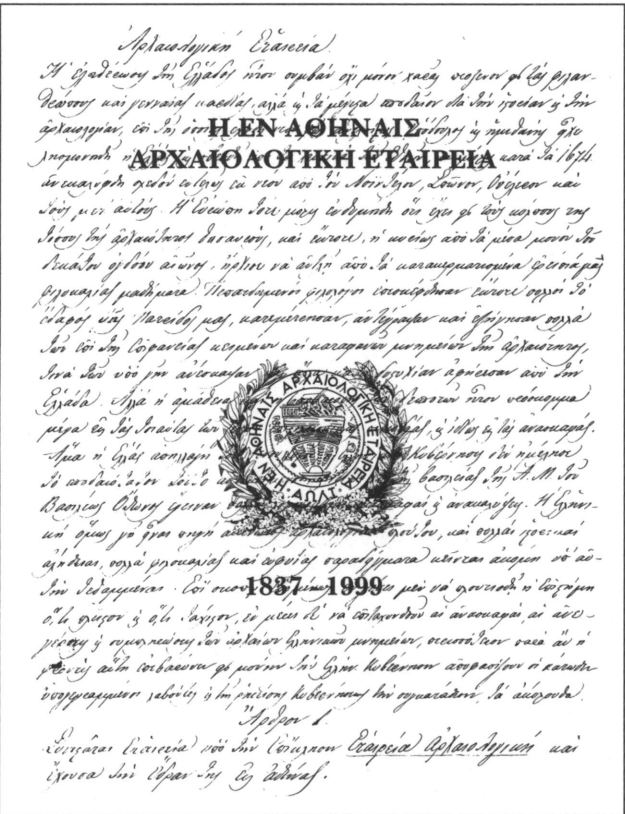
Ἐγίναν στίς 7.30 μ.μ. τῆς Πέμπτης 3 Ἰουνίου, ἀπό τὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Γλαῦκο Κληρίδη. Τὸν ἀγιασμό τέλεσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος. Μετὰ τὸν λόγο τοῦ κ. Κληρίδη, οἱ δύο κεφαλές τῆς Κύπρου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἀπεκάλυψαν τὴν σκεπασμένη μὲ τὴν ἑλληνικὴ σημαία πλάκα τῆς ἵδρυσης τοῦ Τμήματος, ἣ ὁποία φέρει τούτη τὴν ἐπιγραφή:

ΕΠΙ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΗΣ
 ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
 ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
 ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
 ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
 ΓΛΑΥΚΟΥ ΚΛΗΡΙΔΗ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
 ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΟΝΤΑ
 ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΕΤΡΑΚΟΥ
 ΙΔΡΥΣΕ ΤΟ ΕΝ ΚΥΠΡΩΙ ΤΜΗΜΑ ΑΥΤΗΣ
 .Αλφθ'

Μετὰ τὴν ἀποκάλυψη τῆς πλάκας ἀκολούθησε δεξίωση τὴν ὁποία τίμησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ οἱ πολλοὶ προσκεκλημένοι τῆς Ἑταιρείας. Σὲ ὅσους παρέστησαν στὴν τελετὴ τῶν ἐγκαινίων προσφέρθηκε τὸ τομίδιο «Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία 1837-1999», σσ.46 (ΒΑΕ 184) μὲ τὴ σύντομη εἰκονογραφημένη ἐξιστόρηση τῶν πράξεων τῆς Ἑταιρείας, τὴ διακήρυξη τῆς ἵδρυσῆς της, τῆς 6 Ἰανουαρίου 1837, τὸν σκοπὸ τῆς Ἑταιρείας, πίνακα τῶν Προέδρων καὶ τῶν

Γραμματέων και αναγραφή, με τις εικόνας τους, όλων τῶν προσώπων πού συνετέλεσαν κυρίως στὴν πρόοδο τοῦ ἔργου τοῦ ἀρχαίου Ἰδρύματός μας. Τέλος, μὲ σύντομο κείμενο ἐξιστορεῖται ἡ ἴδρυση τοῦ Τμήματος.

Τὸ ἐξώφυλλο τοῦ ἀναμνηστικοῦ τομοῦδιου πού προσφέρθηκε κατὰ τὴν τελετὴ τῶν ἐγκαίνιων τοῦ Τμήματος Κύπρου.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

Ἡ ἵδρυση Τμήματος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας στὴν Κύπρο εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ ἔχει προκαλέσει κάποια ἐρωτήματα στὸν νοῦ μερικῶν: Συγκεκριμένα, μὲ ποιὰ δικαιοδοσία καὶ γιὰ ποιὸν λόγο ἡ Ἐταιρεία μας, ἡ ὁποία στὰ 162 χρόνια τῆς ζωῆς της ἀνέπτυξε τὸ πλουσιότατο καὶ πασίγνωστο ἀρχαιολογικὸ ἔργο της πάντοτε μέσα στὰ ὅρια τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, σκέφθηκε ἤδη νὰ ἐπεκτείνει τοῦτο καὶ πέραν αὐτῶν. Ἰδιαίτερα μάλιστα ἀφοῦ, ὅπως εἶναι ἐπίσης σὲ ὄλους σας γνωστό, τὸ ἔργο τῆς ἀποκάλυψης τῶν κυπριακῶν ἀρχαιοτήτων, τῆς συντήρησής τους, τῆς μουσειακῆς τους φροντίδας καὶ τῆς δημοσίευσής τους, ἀντιμετωπίζεται κατὰ κύριο λόγο, μὲ ζῆλο δὲ καὶ ἐπιστημονικότητα ποὺ ἔχουν τύχει γενικῆς ἀναγνώρισεως, ἀπὸ τὸ Τμήμα Ἀρχαιοτήτων τῆς Κυπριακῆς Πολιτείας, ἤδη δὲ ἐπικουρεῖται ἀπὸ πληθώραν ἀρχαιολογικῶν ἀποστολῶν, Πανεπιστημίων καὶ Ἰδρυμάτων, ἑλληνικῶν καὶ ξένων. Ἦταν λοιπὸν ἀπαραίτητη ἡ προσθήκη ἐνὸς ἀκόμη ἰδρύματος γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργου ὅπως αὐτὸ ποὺ σὲ τόση ἔκταση καὶ μὲ ἐντυπωσιακὰ ἀποτελέσματα ἐπιτελεῖται ἤδη ἀπὸ Κυπρίους καὶ ἄλλους;

Κατ' ἀρχὴν θεωρῶ ἐπιβεβλημένο νὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι ἡ πρωτοβουλία τῆς Ἐταιρείας ἀποκρίνεται σὲ μὴν ἐπιταγὴ ἢ ὁποία περιέχεται στὸ πρῶτο ἄρθρο τοῦ Ὄργανισμοῦ της. Κατὰ τὸ ἄρθρο αὐτὸ σκοποὶ τῆς Ἐταιρείας, εἶναι οἱ ἐξῆς τρεῖς: (α) «ἡ ἀνεύρεσις, συλλογὴ, συντήρησις, διαφύλαξις, ἀναστήλωσις, ἐπισκευὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν χριστιανικῶν, βυζαντινῶν καὶ λοιπῶν μνημείων τῶν μέχρι τῆς ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως χρόνων, (β) ἡ μελέτη τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων καὶ ἡ ἐξερεύνησις τῆς βυζαντινῆς καὶ μεσαιωνικῆς ἀρχαιολογίας, καὶ (γ) ἡ διέγερσις ἐν γένει παρ' ἡμῖν διαφέροντος ὑπὲρ τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ διάδοσις γνώσεων περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νεωτέρας τέχνης».

Σᾶς παρακαλῶ τώρα νὰ ἐστιάσετε τὴν προσοχή σας στὸν πρῶτο ἀπὸ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας καὶ νὰ σταθῆτε σὲ ἐκεῖνο ἰδιαίτερα τὸ σημεῖο ὅπου ὀρίζεται ὅτι ἡ Ἑταιρεία προβαίνει στὶς ἐργασίες της «ἐν Ἑλλάδι καὶ ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις». Θὰ ἔχετε ἔτσι μιὰ πρώτη ἀπάντηση στὴν ἐνδεχόμενη ἀπορία σας. Ἡ Ἑταιρεία μας δικαιούται, ἢ μᾶλλον ὑποχρεοῦται, θὰ ἔλεγα, ἀπὸ τὸν Ὄργανισμό της νὰ ἀναλάβει ἔργο στὴν Κύπρο, πού εἶναι ἐπίσης ἑλληνικὴ χώρα. Ἀλλὰ βέβαια ἡ ἀπόφαση τῆς Ἑταιρείας δὲν ἦταν μόνον τυπικὴ συμμόρφωση σὲ μιὰν ἐπιταγὴ τοῦ Ὄργανισμοῦ της. Προῆλθε ἀπὸ τὴ βαθιὰ ἐπιθυμία της γιὰ τὴ σύσταση μόνιμου ἀδελφικοῦ ἀρχαιολογικοῦ δεσμοῦ μὲ τὴν ἑλληνικὴ χώρα ἢ ὁποῖα ἀπὸ τὴν αὐγὴ τοῦ πολιτισμοῦ ἕως σήμερα διακρίθηκε γιὰ τὸν πλοῦτο, τὴν πρωτοτυπία, τὴ δροσιά καὶ τὴν ποικιλία τῆς πολιτιστικῆς προσφορᾶς της. Ἐκεῖνο πάντως πού ἰδιαίτερα θὰ ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι ὅτι ἡ Ἑταιρεία μας δὲν ἐπιδιώκει

ἀπλῶς τὴν προσθήκη ἑνὸς ἀκόμη ἰδρύματος στὰ τόσα ἄλλα πού ἐκτελοῦν ἀνασκαφικό, μελετητικό καὶ συντηρητικό ἔργο στὴν Κύπρο, καὶ νὰ περιοριστεῖ σὲ μιὰ κατ' ἔτος δημοσίευση τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔργου του. Στὶς προθέσεις της εἶναι νὰ ἀναπτύξει, ὅπως ἐπίσης ἐπιτάσσεται ἀπὸ τὸν Ὄργανισμό της, εὐρύτερο ἐπιστημονικό ἔργο, νὰ προχωρήσει στὴν ἐκπόνηση γενικότερων μελετῶν γύρω ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ τῆς μεγαλονήσου κατὰ τὶς πλούσιες ἱστορικές της φάσεις καὶ τὶς γόνιμες ἐπαφές καὶ σχέσεις πού πάντα τὴν συνέδεαν μὲ τὴν περιοχή τοῦ Αἰγαίου καὶ μὲ τὶς χῶρες τῆς Ἑγγύς καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ὅπως καὶ γύρω ἀπὸ τὶς ἐπιδράσεις πού δέχτηκε ἀπὸ μακρυνότερους εὐρωπαϊκούς πολιτισμούς. Καί, ἀκόμη, στὶς προθέσεις τῆς Ἑταιρείας περιλαμβάνεται καὶ ἡ πρόκληση «διαφέροντος» ὑπὲρ τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῆς ἱστορίας τῆς Κύπρου, πράγμα πού, ὅπως εἶδαμε, ἀποτελεῖ μιὰν ἀκόμη ἐπιταγή τοῦ Ὄργανισμοῦ της. Μὲ λίγα λόγια, πρόθεση τῆς Ἑταιρείας εἶναι νὰ ἀναχθεῖ τὸ Τμῆμα της ἀφ' ἑνὸς μὲν σὲ κέντρο ἔρευνας καὶ μελέτης τοῦ ἱστορικοῦ καὶ μνημειακοῦ παρελθόντος καὶ τῆς γενικότερης πολιτιστικῆς προσφοράς τῆς Κύπρου, ἀφ' ἑτέρου δὲ σὲ κέντρο διαδόσεως πολιτισμοῦ.

Καὶ ἔρχομαι ἤδη στὸ ἱστορικό τῆς γενέσεως τοῦ Τμήματος τὸ ὁποῖο θὰ σᾶς ἐκτεθεῖ μὲ κάθε δυνατὴ συντομία. Ἡ ἴδρυση Τμήματος τῆς Ἑταιρείας μας στὴν Κύπρο περιείχετο στοὺς στόχους τοῦ σημερινοῦ Προεδρείου της, ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας στιγμή πού τοῦτο ἀνέλαβε τὸ ἔργο του τὸ ἔτος 1988. Γενέθλιος ὅμως ἡμέρα τοῦ ἔργου μπορεῖ νὰ λογιστεῖ ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1989 πού ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Γεώργιος Βασιλείου ἀπηύθυνε σχετικὴ πρόταση πρὸς τὸν ὁμιλοῦντα καὶ τὸν παριστάμενο Γενικὸ Γραμματέα τῆς Ἑταιρείας κ. Βασίλειον Πετράκο. Εἶχαμε ἔρθει στὴν Κύπρο γιὰ τὴν ἀναγγελία ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου μας νὰ χορηγοῦνται δύο κατ' ἔτος ὑποτροφίες σὲ Κυπρίους ἀρχαιολόγους γιὰ τὴν ἐπὶ δίμηνο παραμονή τους στὴν Ἑλλάδα, μὲ σκοπὸ τὴν ὑποβοήθηση τῶν ἀρχαιολογικῶν

μελετῶν τους στὶς Βιβλιοθῆκες τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν παροχὴ τῆς δυνατότητας ἐπισκέψεων τους στὰ Μουσεία καὶ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς τόπους τῆς χώρας, ὅταν ὁ κ. Βασιλείου πού μᾶς ἐδέχθη μᾶς ἐπρότεινε τὴν ἴδρυση Τμήματος τῆς Ἑταιρείας μας στὴν Κύπρο, ὑποσχεθεὶς ταυτόχρονα καὶ τὴν ἀμέριστη συμπαράστασή του σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τοῦ μηχανισμοῦ τῆς Κυπριακῆς Πολιτείας. Μιὰ τέτοια πρόταση πού παρεῖχε τὴ δυνατότητα μόνιμης ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς παρουσίας στὴν Κύπρο καὶ στενῆς συνεργασίας μὲ τὴν κυπριακὴ ἀρχαιολογικὴ οἰκογένεια, εὐλόγα τὴν ἀπεδέχθη ἀσμένως τὸ Συμβούλιο τῆς Ἑταιρείας, πού ἀμέσως ἐπεδόθη στὸν σχεδιασμὸ τῆς πραγματοποιήσεώς της.

Ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα θέματα πού συζήτησε τὸ Συμβούλιο ἦταν ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἐπιστημονικοῦ στόχου καὶ ἡ ἐκπόνηση τοῦ προγράμματος τοῦ Τμήματος. Πολλὲς ἦταν οἱ ἀπόψεις πού ἐκφράστηκαν τότε, τελικὰ ὅμως ἔγινε δεκτὴ γιὰ τὸ πρῶτο στάδιο τῆς λειτουργίας τοῦ Τμήματος ἡ ἀπόψη τοῦ κ. Βάσου Καραγιώργη, τοῦ διακεκριμένου Κυπρίου ἀρχαιολόγου πού εἶναι μέλος τῆς Ἑταιρείας μας, ὅτι τὸ Τμῆμα τῆς Κύπρου θὰ ἔπρεπε στὸ ξεκίνημά του νὰ ἐστιᾶσει τὴ δραστηριότητά του στὴ συντήρηση, μελέτη καὶ δημοσίευση τοιχογραφιῶν καὶ εἰκόνων τῆς βυζαντινῆς περιόδου, πού ἔχουν ὡς γνωστὸν τὸ ἴδιο πνευματικὸ περιεχόμενον καὶ τὴν ἴδια καλλιτεχνικὴ ἔκφραση ὅπως καὶ στὶς ἄλλες χῶρες τοῦ βυζαντινοῦ κόσμου. Πρὸς αὐτὴ λοιπὸν τὴν κατεύθυνση κινηθήκαμε στὴν ἀρχή, μολονότι μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου καὶ τὴν πρόοδο τῶν σκέψεών μας περιλήφθηκαν στὶς προοπτικὲς μας οἱ εὐρύτεροι καὶ πλουσιότεροι ἐπιστημονικοὶ στόχοι πού σᾶς περιέγραψα ἐν συντομίᾳ προηγουμένως.

Μιὰ σημαντικὴ δυσκολία πού ἀντιμετωπίσαμε στὰ πρῶτα κιόλας βήματα τῆς δημιουργίας τοῦ Τμήματός μας στὴν Κύπρο ἦταν, ὅπως εἶναι εὐνόητο, ἡ ἐξέυρεση τοῦ κατάλληλου οἰκῆματος. Λόγω τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦσαν τότε στὴ Λευκωσία δυσκολευτήκαμε ὡς πρὸς τοῦτο ἐπὶ ἔτη,

ἐκινδύνευσε μάλιστα καὶ μὲ ναυάγιο τὸ ὅλο πρόγραμμα. Ἐπὶ τέλους, τὴν λύση τοῦ προβλήματος ἔδωσε ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καὶ συγκεκριμένως ὁ προκαθήμενος αὐτῆς Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος κατανοώντας τὴ σημασία καὶ τὶς διαστάσεις τοῦ ἐγχειρήματος, μεγαθύμως παρεχώρησε τὸ παρὸν οἶκημα ἰδιοκτησίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Κύπρου στὸ Τμήμα Ἀρχαιοτήτων τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, ὑπὸ τὸν ὄρο τῆς ἐν αὐτῷ καὶ γιὰ μεγάλο χρονικὸ διάστημα ἐγκαταστάσεως τοῦ ἐν Λευκωσίου Τμήματός μας.

Ἔγινε ἔτσι καὶ τὸ δεύτερο βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ σκοποῦ μας καὶ μάλιστα ἓνα ἀπὸ τὰ οὐσιωδέστερα, καὶ ἄρχισε νὰ φέγγει ἀκτῖνα ἐλπίδας καὶ αἰσιοδοξίας ὅταν ἡ ἐξέλιξη τοῦ ὅλου θέματος εἶχε ἀρχίσει νὰ γίνεται ἐντελῶς ἀβεβαία. Τὸ κτίριο εἶναι αὐτὸ πού βλέπετε, ἀνήκει δὲ στὴν κατηγορία ἐκείνων πού ὀνομάζονται σήμερα παραδοσιακά, ὅχι μόνο διότι εἶναι παλιό, ἀλλὰ καὶ διότι ἔχει μορφή καὶ στοιχεῖα τυπικὰ τῆς παλαιᾶς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς Κύπρου ὅπως ἐξ ἄλλου καὶ κάποιων ἄλλων περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου. Βεβαίως ἡ κατάστασή του, τότε πού ἀποφασίστηκε ἡ παραχώρησή του γιὰ τὴν ἐγκατάσταση τοῦ Τμήματός μας, δὲν ἦταν αὐτὴ πού βλέπετε σήμερα, διότι λόγω τῆς παλαιότη-
 τας καὶ τῆς μακρᾶς ἀχρηστίας του τὸ κτίριο εἶχεν ἀπόλυτη ἀνάγκη βασικῶν ἐπεμβάσεων στερεωτικοῦ χαρακτήρα καὶ ἄλλων ἐκτεταμένων ἐπισκευῶν. Ὅμως ὅλες αὐτὲς τὶς ἀνάγκες μὲ μεγάλη προθυμία καὶ γενναιοδωρία τὶς ἀντιμετώπισε τότε τὸ Κυπριακὸ Δημόσιο, καταβάλλοντας τὸ σεβαστὸ ποσὸν πού ἀπαιτεῖτο καὶ ἐπιβλέποντας καὶ στὴν καλὴν ἐκτέλεση τῶν ἐργασιῶν. Καὶ ὅταν καὶ αὐτὲς τελείωσαν, χρειάστηκε νὰ γίνουν καὶ ἄλλες, συμπληρωματικὲς ἐργασίες, γιὰ τὴν ἐγκατάσταση τοῦ βασικοῦ μηχανολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν εὐπρεπισμὸ τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ περιβάλλοντος τὸ κτίριο χώρου, τὶς δαπάνες τῶν ὁποίων καὶ πάλιν ἀνέλαβε προθύμως τὸ Κυπριακὸ Δημόσιο.

Και καθώς ή ώρα τής έναρξεως τής λειτουργίας του Τμήματος πλησίαζε, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τής Ἑταιρείας ἐξέπὸνθη τὸν Κανονισμό τής λειτουργίας του. Ὅχι μόνον τυπικά, ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικά τὸ Τμήμα εἶναι ἐξηρητημένο ἀπὸ τὴν «ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία», ὅπως εἶναι ὁ ἐπίσημος τίτλος αὐτῆς, ἴδρυμα ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἐπιστημονικὸ καὶ ἔθνωφελές, διοικούμενο ἀπὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, τὸ ὁποῖο, κατὰ τὸν Ὄργανισμό τής Ἑταιρείας, εἶναι ὑπεύθυνο γιὰ τὶς ἐνέργειές του στὴ Γενικὴ Συνέλευση τῶν Ἑταίρων τῆς, πού συνέρχεται τὴν ἀνοιξὴ κάθε ἔτους. Ὁ Προϊστάμενος τοῦ Τμήματος Κύπρου, ὁ Διευθυντῆς του, διορίζεται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τής Ἑταιρείας καὶ εἶναι Ἕλλην εἴτε ἐξ Ἑλλάδος εἴτε ἐκ Κύπρου. Τὸ ἄλλο προσωπικὸ τοῦ Τμήματος, ἀποτελούμενο ἀπὸ Κυπρίους, διορίζεται ἐπίσης ἀπὸ τὸ Συμβούλιο μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος. Πρῶτος Διευθυντῆς αὐτοῦ διορίστηκε στὰ τέλη ἤδη τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ κ. Δῆμος Χρήστου, ἄλλοτε Διευθυντῆς τοῦ Τμήματος Ἀρχαιοτήτων Κύπρου, ἀρχαιολόγος μὲ καταξιωμένη ἐπιστημονικὴ προσφορὰ στὴν ἀνεύρεση καὶ προαγωγή τῶν κυπριακῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τὴν προστασία τῶν μνημείων τῆς νήσου. Ἕνας τεχνίτης γενικῶν καθηκόντων καὶ μία γραμματεὺς εἶναι τὸ προσωπικὸ πού τὸν βοηθεῖ γιὰ τὴν ὥρα στὸ ἔργον του.

Καὶ τώρα λίγα λόγια γιὰ τὸ ἐπιστημονικὸ πρόγραμμα τοῦ Τμήματός μας. Ἐλέχθη καὶ προηγουμένως ὅτι εἴχαμε ἀρχικὰ συμφωνήσει μὲ τὴν πρόταση τοῦ κ. Καραγιώργη ὅτι τὸ Τμήμα τῆς Κύπρου θὰ ἔπρεπε στὰ πρῶτα στάδια τῆς λειτουργίας του νὰ ἐπικεντρώσει τὴν προσοχή του στὰ κυπριακὰ μνημεῖα τῆς βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς περιόδου, στὴ συντήρηση τοιχογραφιῶν, ψηφιδωτῶν καὶ εἰκόνων, καὶ στὶς ἀνασκαφές ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τῶν αἰώνων ἐκείνων. Ὅμως στὸν Κανονισμό του πού συντάχθηκε ἀπὸ τὸ Συμβούλιο προβλέφθηκε, κατ' ἐφαρμογὴν ἄλλωστε σχετικῶν προβλέψεων τοῦ Ὄργανισμοῦ, ἡ δυνατότης ἐνασχολήσεως τοῦ Τμήματος μὲ ἀρχαιότητες ὅλων τῶν περιόδων τοῦ πολιτισμοῦ τῆς

Κύπρου και μάλιστα όχι μόνο με αυτές, αλλά, όπως και στην αρχή ἐλέχθη, και με τις επιδράσεις που δέχθηκε ή Κύπρος και, αντίστροφα, με αυτές που ἄσκησε στην περιοχή του Αἰγαίου, καθώς και με τις σχέσεις της με τήν εὐρύτερη περιοχή τῆς Ἑγγύς και τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, και ἀκόμα με τήν προβολή τῶν θεμάτων αὐτῶν, με τή διοργάνωση ὁμιλιῶν και διαλέξεων και συνεδρίων ἀκόμη, ὥστε τὸ Τμήμα τοῦτο νὰ καταστῆ δυνατό κέντρο ἀκτινοβολίας πολιτισμοῦ. Ἦδη ή Βιβλιοθήκη τοῦ Τμήματος ἔχει ἐξοπλιστεῖ για τήν ἀντιμετώπιση τῶν πρώτων ἀναγκῶν του με ἱκανὸ ἀριθμὸ βιβλίων τὰ ὁποῖα προσέφεραν όχι μόνον ή ἴδια ή Ἑταιρεία, ἀλλά και πολλὰ ἀπὸ τὰ μέλη της και ἄλλοι φίλοι τοῦ ἔργου της, και, ὅπως βασίμως ἐλπίζεται, πολὺ σύντομα θὰ προαχθεῖ σὲ μία ἀπὸ τις πλουσιότερες και σημαντικότερες ἀρχαιολογικές και ἱστορικές Βιβλιοθηκὲς τῆς Κύπρου.

Εἶναι εὐνόητη ή ἱκανοποίηση που νιώθουμε σήμερα που φθάσαμε ἐπιτέλους στὸ τέρμα τῆς πρώτης φάσεως τοῦ ἔργου μας, ἀφοῦ μετὰ τὸν ἀρχικὸν ὄραματισμὸ και τὸν καθορισμὸ τῶν στόχων μας ξεπεράσαμε με συνεχὴ και ἀταλάντευτη προσπάθεια ὄλες τις δυσκολίες που συνοδεύουν τέτοια ἔργα, στην ἀρχὴ μὲν τήν ἐξέυρεση οἰκῆματος, στη συνέχεια τήν ἐξασφάλιση τῶν οικονομικῶν πόρων και τήν ἐπίλυση τοῦ πλήθους τῶν ὀργανωτικῶν ζητημάτων και τέλος τήν ἀντιμετώπιση τῶν θεμάτων τοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ κτιρίου. Ὁ μόνχος ἦταν ἀδιάκοπος, και ὄχι λίγη ἦταν ἐπίσης ή ψυχικὴ ἀντοχή με τήν ὁποῖα χρειάστηκε νὰ ὀπλιστοῦμε για νὰ ξεπεραστοῦν αὐτὲς οἱ δυσκολίες που καμιά φορὰ συνοδεύονταν και ἀπὸ πικρίες.

Σὲ ὄλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι βοήθησαν ἀποφασιστικά ἢ ἔστω καθ' οἰονδήποτε τρόπο συνέβαλαν στην πραγμάτωση τοῦ σκοποῦ της, ή Ἑταιρεία ἐπιθυμεῖ και ἀπὸ τοῦτο τὸ βῆμα νὰ ἐκφράσει τήν βαθιὰ εὐγνωμοσύνη της: Κατὰ πρῶτον δὲ λόγῳ στὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο, διότι στη συναντίληψή του και τή μέγιστη γενναιοδωρία του ὀφείλεται, ὅπως προηγουμένως ἐξετέθη, ὅτι κατορθώσαμε νὰ

«στεγαστοῦμε» καὶ μάλιστα σὲ ἓνα κτίριο τόσο ὠραῖο ὅσο καὶ ἀντάξιο τῶν παραδόσεων τῆς Ἑταιρείας. Στὸν κ. Γεώργιο Βασιλείου, ἄλλοτε Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, γιὰ τὴν μεγαλόπνευστη πρότασή του, ἡ ὁποία βρῆκε φυσικὰ τὴν ἄμεση ἀποδοχὴ τῆς στὸ Διοικητικὸ μας Συμβούλιο. Στὸν σημερινὸ Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐξοχότατον κ. Γλαῦκον Κληρίδη, τοῦ ὁποίου ἡ διακριτικὴ, ἀλλὰ οὐσιαστικὴ καὶ πάντοτε ἀποτελεσματικὴ συνδρομὴ ἐξασφάλισε διὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιακῶν ὀργάνων του, τὴν οἰκονομικὴ στήριξη τοῦ προγράμματος ἀναστηλώσεως καὶ ἀναδείξεως τοῦ κτιρίου στὸ ὁποῖο ἤδη στεγάζεται τὸ Τμήμα. Στους ἐκάστοτε Πρόσβεις τῆς Κύπρου στὴν Ἑλλάδα καὶ τῆς Ἑλλάδος στὴν Κύπρο, διότι ὄχι λίγο συνέβαλαν στὴ λείανση τῶν δυσχερειῶν ποὺ συνεχῶς ἀνεφύοντο, στὰ πρῶτα ἰδίως στάδια τοῦ ἔργου. Σὲ ὄλους τοὺς ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες τῆς Κύπρου, τοὺς πρῶτην καὶ νῦν Ὑπουργοὺς Συγκοινωνιῶν καὶ Ἔργων, Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ, καὶ Οἰκονομικῶν, καθὼς καὶ τοὺς Γενικοὺς Διευθυντὲς τῶν Ὑπουργείων αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸ ζωηρότους ἐνδιαφέρον, τὴ δραστηριότητα καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ἐνεργειῶν τοὺς βοήθησαν στὴν παράκαμψη τῶν δυσχερειῶν ποὺ ἀναπόφευκτα συνοδεύουν, ὅπως καὶ πρωτύτερα εἶπα, ἓνα τέτοιο ἔργο. Στὸν Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος Ἀρχαιοτήτων Κύπρου κ. Σοφοκλὴ Χατζησάββαν, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω καὶ δημόσια τίς εὐχαριστίες μου γιὰ τὴν πάντοτε ἀρμονικὴ συνεργασία του μαζί μας. Τὸ Ἰδρυμα Σταύρου Νιάρχου, ὑπῆρξε ὁ πρῶτος χορηγὸς τοῦ Τμήματος καὶ μάλιστα μὲ γενναῖο ποσὸν ποὺ μὲ μεγάλη προθυμία προσέφερε, ἀνταποκρινόμενον σὲ ἔκκλησή μας, ἐξασφαλίζοντας τὸν γραφειακὸ καὶ τὸν ἠλεκτρονικὸ ἐξοπλισμὸ τοῦ κτιρίου, ὅπως καὶ τὴν ἐπίπλωσή του. Εἶναι λοιπὸν εὐνόητη ἡ βαθύτατη εὐγνωμοσύνη ποὺ νιώθει τὴν ἀνάγκη τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἑταιρείας νὰ τοῦ ἐκφράσει καὶ δημόσια, γι' αὐτὴ τὴν κυριολεκτικῶς ἀποφασιστικῆς σημασίας δωρεά του. Θερμὲς ἐπίσης εὐχαριστίες ἐκφράζονται στὸν κ. Θάνο Ζιντίλη, ὁ ὁποῖος ἐντε-

λῶς αὐτοβούλως κατέβαλε προσφάτως σημαντικὸ χρηματικὸ ποσὸν γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν ἐν γένει σκοπῶν τοῦ Τμήματος, ἐδώρησε δ' ἐπιπλέον σὲ τοῦτο ἀρχαῖα κυπριακὰ κεραμεικὰ. Εὐχαριστίες ἀπευθύνονται καὶ στὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας, τὰ ὁποῖα, κατόπιν προσκλήσεώς μας προσέφεραν διάφορα χρηματικά ποσὰ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν σκοπῶν τοῦ Τμήματος. Ἰδιαιτέρα θερμὲς εὐχαριστίες ἀπευθύνονται στὶς κυρίες Μαρία Παυλῆ καὶ Ἀναστασία Ὠνάσογλου οἱ ὁποῖες δώρησαν τὶς σημαντικὲς συλλογὲς τῶν βιβλίων τους γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Τμήματος. Στὸν Κύπριο ἀρχαιολόγο, μέλος τῆς Ἑταιρείας μας καὶ ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Βάσον Καραγιώργη, πολλὰ ὀφείλουμε γιὰ τὴν ὑποστήριξη καὶ τὶς πολύτιμες συμβουλὲς τὶς ὁποῖες μᾶς παρέσχε, καὶ ὅχι μόνον στὰ πρωιμότερα στάδια τοῦ ὅλου ἔργου, κατὰ τὰ ὁποῖα πολλὴ ἀκόμη νεφέλη κάλυπτε τὶς προοπτικὲς καὶ τὶς ἐνέργειές μας. Θέλω ἀκόμα νὰ ἐξάρω ἐδῶ τὴ συμβολὴ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ μας Συμβουλίου, τοῦ Ἀντιπροέδρου ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἀγγέλου Βλάχου, τῆς καθηγητρίας κυρίας Μαρίας Παντελίδου, τοῦ καθηγητοῦ κ. Χρίστου Ντούμα, τοῦ καθηγητοῦ κ. Βασιλείου Λαμπρινουδάκη, τοῦ καθηγητοῦ κ. Νικολάου Ζία, τοῦ ἐπιτίμου Ἀντεισαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Σπύρου Κανίνια, τῆς νομισματολόγου κυρίας Μάντως Οἰκονομίδου, τῆς ἀρχαιολόγου κυρίας Ἰφιγενείας Δεκουλάκου, ποὺ ὁμόψυχα συνεπελήφθησαν τῆς ἐπιχειρήσεως. Δύο ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ μνημονεύσω ξεχωριστά. Ἐν πρώτοις, λίγα θὰ εἶναι ὅσα καὶ ἂν πεῖ κανεὶς γιὰ τὴν προσφορὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, ἡ ἀπασχόληση τοῦ ὁποίου μὲ τὸ θέμα δὲν ἦταν ἀπλὴ ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων του, ὅπως αὐτὰ προβλέπονται ἀπὸ τὸν Ὄργανισμὸ τῆς Ἑταιρείας, ἀλλὰ συμμετοχὴ του σὲ ὅλα τὰ στάδια αὐτοῦ, ἀπὸ τὸ πρῶτο ἕως καὶ τὸ τελευταῖο. Ὅμως θέλω ἐντελῶς ξεχωριστὰ νὰ μνημονεύσω τὴν συμβολὴ τοῦ μέλους τοῦ Συμβουλίου ἀρχιτέκτονος κ. Σπύρου Κοκκολιάδη. Διότι πάντοτε ἀκούραστος καὶ πάντοτε μὲ κέφι καὶ μὲ τὶς βαθιὲς καὶ ἐκτεταμένες

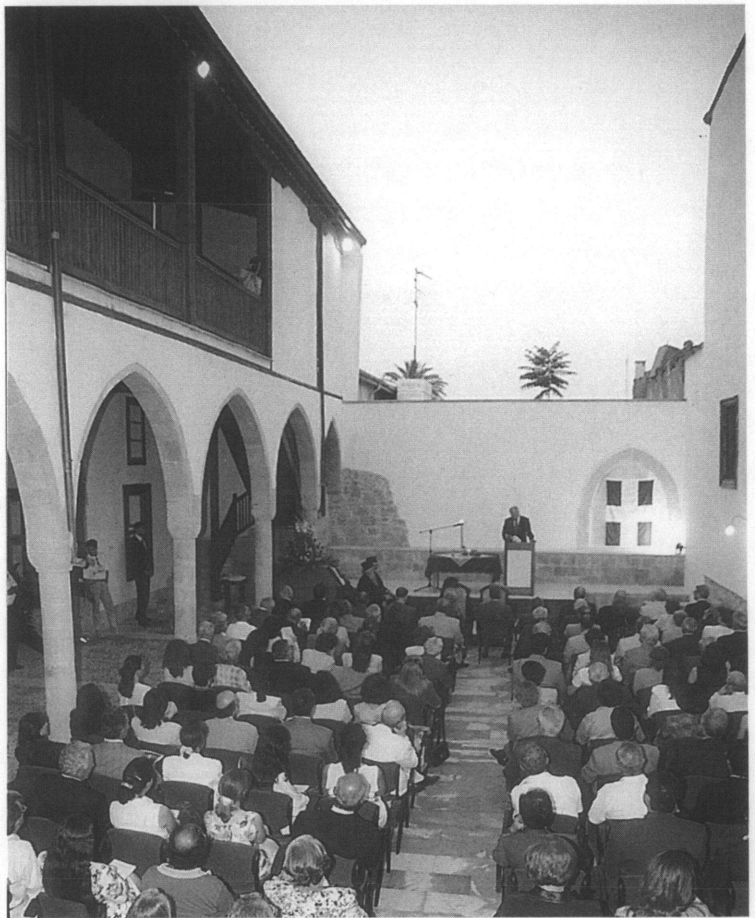
γνώσεις του ό κ. Κοκκολιάδης διεκπεραίωσε πληθώρα θεμάτων, όχι μόνον αρχιτεκτονικῶν, ἀλλά καί ὀργανώσεως χώρων, ἐπιπλώσεως καί παντοίων ἄλλων, μεταβαίνοντας μάλιστα ἐπὶ τόπου περισσότερο ἀπὸ μιὰ φορά καί δείχνοντας γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα, μεγάλα καί μικρά, ἐξαιρετὴ εὐαισθησία καί μιὰ συγκινητικὴ πράγματι ἀγάπη, συνέβαλε καίρια στὴν ἄρτια ἐμφάνιση τοῦ κτιρίου ἐξωτερικὰ καί ἐσωτερικὰ. Ἡ προσφορά του ἦταν μιὰ ἀπὸ τίς σημαντικότερες γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ὅλου ἔργου. Εὐχαριστίες ὀφείλονται ἐπίσης πολλές στὸν νομικὸ σύμβουλο καί μέλος τῆς Ἑταιρείας μας κ. Νικόλαο Λούβαρη-Βέλτσον, διότι οὐσιωδῶς συνέβαλε στὴν ἐπίλυση σωρείας νομικῶν καί διοικητικῶν ζητημάτων καί καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ ἔργου ἐπέδειξε ἐνεργὸ καί ἀδιάπτωτο ἐνδιαφέρον. Ἄξια μνείας θεωρῶ ἐπίσης τὴ βοήθεια τοῦ ἐν Ἀθήναις προσωπικοῦ τῆς Ἑταιρείας πού μὲ εὐσυνειδησία διεκπεραίωσε τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Τμήματος καί τὰ θέματα τῆς γραμματείας του, ἰδιαίτερα δὲ τὴ συμβολὴ τοῦ Κυρίου μας κ. Ἀντώνη Χριστοδούλου.

Ἄφησα ἐπίτηδες γιὰ τὸ τέλος τὴν ἀναφορὰ στὸν πρῶτο Διευθυντὴ τοῦ Τμήματος καί ἐταῖρον μας κ. Δῆμο Χρήστου, τόσο γιὰ τὴν προσφορά του πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων του, ὅσο φυσικὰ καί κατὰ τὴ διάρκεια τῆς θητείας του. Διότι ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου μας ὑπῆρξε σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ ἀποτέλεσμα τοῦ εὐλικρινοῦς πάθους μὲ τὸ ὁποῖο ὁ κ. Χρήστου τὸ ἐνστερνίστηκε καί τὸ προώθησε, καί στὴν ἐπιμονὴ μὲ τὴν ὁποία ἀντιμετώπισε ὅλα τὰ θέματά του, τόσο τὰ μεγάλα ὅσο καί τὰ μικρά, ἐφαρμόζοντας μὲ ζῆλο, συνέπεια καί ἀκούραστη ἐργατικὴτητα, μὲ τὴν πολύτιμη βέβαια βοήθεια τῶν συνεργατῶν του στὸ Τμήμα, τίς ὁδηγίες μας, καί, παίρνοντας ὅλα τὰ ἀπαραίτητα μέτρα καί ἀναλαμβάνοντας ὅσες ἀκόμα πρωτοβουλίες χρειάζονταν, πέτυχε τὴν ἐπιτάχυνση τῶν ἐργασιῶν καί τὴν ἔγκαιρη ἀποπεράτωση τοῦ προγράμματος.

Χωρὶς αὐτοὺς πού ἀνέφερα, τὸ πρόγραμμά μας θὰ εἶχε μείνει στὴ σφαῖρα τοῦ ὄνειρου καί θὰ περιλαμβάνετο μονάχα σὲ κά-

ποια χαρτιά. "Όμως τὸ ὄνειρο ἔγινε μὲ τὴ συμβολὴ ἢ τὴ βοήθειά τους πραγματικότης καὶ ἤδη ἀνοίγεται τὸ ἄλλο, τὸ κύριο κεφάλαιο τῆς ζωῆς τοῦ Τμήματος, αὐτὸ τῆς ἐπιστημονικῆς προσφορᾶς του. Εὐλογία λοιπὸν εἶναι ἡ χαρὰ μου ποὺ μοῦ δίδεται σήμερα ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκφράσω σὲ ὅλους μαζί καθὼς καὶ στὸν καθένα χωριστὰ καὶ ἀπὸ τοῦτο τὸ βῆμα ἓνα μεγάλο εὐχαριστῶ.

Εὐχαριστῶ ἀκόμα καὶ σᾶς ὅλους ποὺ προσήλθατε στὴν τελετὴ μας.

Τελετὴ πᾶν ἐγκαινίων τοῦ Τμήματος Κύπρου
στὸ βῆμα ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργιος Δοντᾶς.

Ὁ χαιρετισμὸς τῆς Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ κυρίας Ἐλισάβετ Παπαζώη

Ἄν καὶ σοβαρὲς ὑπηρεσιακὲς ὑποχρεώσεις δὲν μοῦ ἐπιτρέπουν νὰ βρίσκομαι σήμερα στὴ Λευκωσία συγχαίρω μαζί σας καὶ μάλιστα δὲν κρύβω τὴ συγκίνησή μου πού, ὡς Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδας, χαιρετῶ τὴν ἴδρυση τοῦ Τμήματος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας στὴν Κύπρο. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία εἶναι τὸ ἀρχαιότερο πνευματικὸ ἴδρυμα στὴν Ἑλλάδα μὲ σεβαστὸ ἔργο στὴν ἀποκάλυψη, τὴν προστασία καὶ τὴ μελέτη τῶν ἀρχαιοτήτων. Στὰ ἐνδιαφέροντά της πάντοτε συμπεριλαμβάνετο καὶ ἡ Κύπρος: Κύπριοι ἱστορικοὶ καὶ ἀρχαιολόγοι συγκαταλέγονται στὰ ἀντεπιστέλλοντα μέλη της καὶ στίς ἐκδόσεις της συμπεριλαμβάνονται μελέτες γιὰ τὴν Ἀρχαιολογία τῆς Κύπρου. Μὲ τὴν ἀπόφασή της νὰ ἰδρῦσει Παράρτημα τῶν δραστηριοτήτων της στὴ Λευκωσία καὶ νὰ ἀναπτύξει μονιμότερα καὶ συστηματικότερα ἀρχαιολογικὰ ἐνδιαφέροντα δηλώνει ὅτι ἡ ἰδεολογία, αὐτὴ πού παλαιότερα ὁδήγησε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα στὴν Κύπρο τὸν Ἀθανάσιο Σακελλάριο, τὸν Γεώργιο Σωτηρίου, τὸν Γεώργιο Μπακαλάκη καὶ ἄλλους ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι ἐργάστηκαν καὶ ἐργάζονται ἐδῶ δίδοντας τὸ προσωπικὸ τους παρὸν ἀλλὰ καὶ τὸ παρὸν τῆς ἐλληνικῆς ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, αὐτὴ ἡ ἰδεολογία, ἐπαναλαμβάνω, παραμένει ζωντανή. Σήμερα ὁλοένα καὶ περισσότερο νέοι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ πράγματα τῆς Κύπρου, πολλές Βιβλιοθῆκες στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἐνημερωμένες σὲ θέματα Κυπριακῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης διατηροῦν δραστήριες ἀρχαιολογικὲς ἀποστολὲς ἐμποτιζοντας τοὺς νέους μὲ τὸ φίλτρο τοῦ ἐνδιαφέροντος, τῆς γνώσης καὶ τῆς ἀγάπης γι' αὐτὸν τὸν «γλυκὺ» τόπο.

Ὡς Ὑπουργὸς Αἰγαίου ἀναγνωρίζοντας τὶς ἀγωνίες καὶ τὶς ἰδιαιτερότητες τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου ἀνέπτυξα τὶς σχέσεις Αἰγαίου-Κύπρου μὲ τὴν ὀργάνωση συνεδρίων καὶ πολιτιστικῶν ἀνταλλαγῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ δίδει τὴ συνδρομὴ του στὰ ἀρχαιολογικὰ πράγματα τῆς Κύπρου, ἐνισχύοντας ἀρχαιολογικὲς ἀποστολὲς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, συνέδρια, ἐκθέσεις καὶ ἐκδόσεις.

Εἶμαι βεβαία ὅτι, πολὺ περισσότερο σήμερα, πού μὲ τοὺς εὐρωπαϊκοὺς προσανατολισμούς, τὶς πνευματικὲς σχέσεις Ἑλλάδας-Κύπρου ὀφείλει νὰ διέπει ἡ ποιότητα καὶ ὄχι ἡ ποσότητα, ἡ σὺμφων διοίκηση τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας θὰ ὀδηγήσει στὴν ἐπιτυχία τὸ ἔργο της στὴν Κύπρο. Τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ ἔρχεται ἀρωγὸς καὶ στηρίζει τὴν προσπάθεια αὐτή, πιστεύοντας ὅτι τὸ ἀρχαιολογικὸ ἴδρυμα πού σήμερα ἐγκαινιάζεται μὲ τὴν ἀγαθὴ προαίρεση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης σύντομα θὰ βρεῖ τὸν χαρακτῆρα του μέσα ἀπὸ τὸ ἴδιο του τὸ πρόσωπο, πού τώρα διαμορφώνει ἔχοντας ἀπέναντί του τὴν πράσινη γραμμὴ, πού ἀκόμα χωρίζει τὸ κατεχόμενο τμήμα τῆς Κύπρου, καὶ τὸν Πενταδάκτυλο, ἔχοντας δίπλα του τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ, κραταῖο πυρῆνα θρησκευτικῆς ἀλλὰ καὶ ἔθνικῆς πείσμονος ἀντίστασης, καὶ παραδίπλα τὸ φυτώριο εὐψυχίας καὶ φιλοπατρίας, πού λέγεται Παγκύπριο Γυμνάσιο.

Καλὴ ἐπιτυχία!

Ἡ ὁμλία τοῦ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Γλαύκου Κληρίδη

Μὲ εὐχαρίστηση ἀποδέχτηκα τὴν πρόσκληση νὰ τελέσω τὰ ἐγκαίνια τοῦ Τμήματος Κύπρου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ Ἑταιρεία ιδρύθηκε τὸ 1837 καὶ ἀποτελεῖ σήμερα ἓνα ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα πνευματικὰ κέντρα στὴν Ἀθήνα μὲ πλούσιο καὶ ἀξιόπαινο πολιτιστικὸ ἔργο στὸ ἐνεργητικὸ της. Ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της καὶ σ' ὅλη τὴ μετέπειτα μακροχρόνια ἱστορικὴ δράση της ὑπηρετεῖ καὶ ἐνισχύει ἀδιάλειπτα τὴ συντήρηση καὶ ἀναστήλωση τῶν προχριστιανικῶν καὶ μεταχριστιανικῶν ἀρχαίων μνημείων. Συνέβαλε τὰ μέγιστα στὴν ὀργάνω-

ση μουσείων και στην ανακάλυψη, την αποκατάσταση και την περιφρούρηση τῶν ποικίλων κινητῶν και ἀκίνητων ἀρχαιοτήτων σ' ὁλόκληρη τὴν ἑλληνικὴ ἐπικράτεια.

Πιστεύω ὅτι μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ τὸν ἴδιο ζῆλο τὸ νεοῖδρυθὲν Τμῆμα Κύπρου θὰ ἐνισχύσει σημαντικὰ καὶ τὴν κυπριακὴ ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα καὶ θὰ καταστῆ συνεργὸ καὶ ἀρωγὸ στὴν ἐπίτευξη τῶν στόχων τῆς Κυπριακῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας.

Ἡ ἀπόφαση τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας νὰ ἰδρύσει στὴν Κύπρο τὸ πρῶτο παρακλάδι της, τὸ Τμῆμα Κύπρου, τιμᾷ ιδιαίτερα τὴν Κύπρο. Εὐχαριστίες γιὰ τὴ σημαντικὴ αὐτὴ ἀπόφαση ὀφείλονται στὸν Πρόεδρο καὶ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κυρίως Γεώργιο Δοντᾶ καὶ Βασίλειο Πε-

τράκο και στά μέλη του Συμβουλίου της Έταιρείας, που συνέβαλαν στην υλοποίησή της. Τους καλωσορίζω στην Κύπρο και τους συγχαίρω. Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται, όμως, στον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου για την ευγενική και γενναιόδωρη παραχώρηση του υπέροχου αυτού κτιρίου που στεγάζει το προσωπικό και τις λειτουργικές ανάγκες του Ίδρύματος.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση εκτιμά το έργο που θα έπιτελει στην Κύπρο το νέο αυτό αρχαιολογικό Έλληνικό Έπιστημονικό Κέντρο και θα είναι άρωγός και στις προσπάθειές του για συνεχή βελτίωση και ενδυνάμωση.

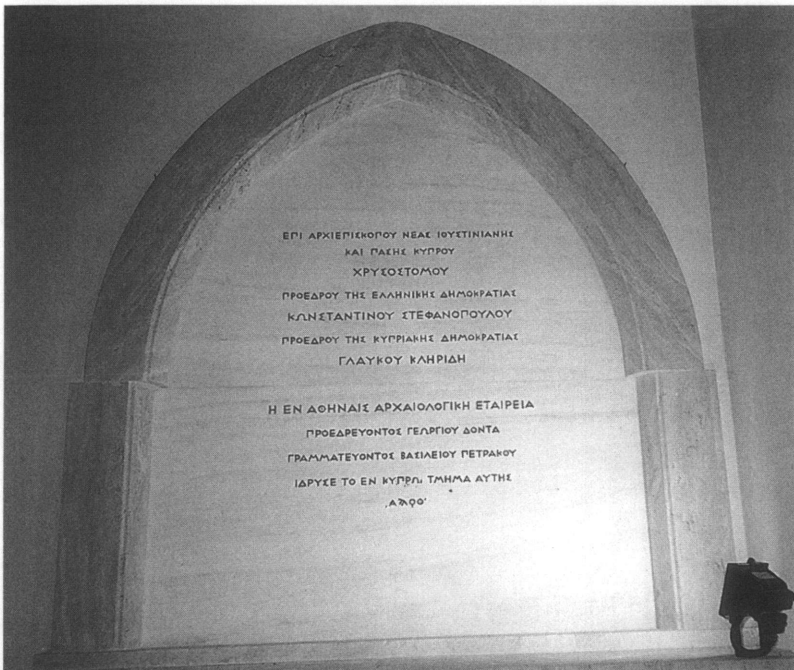
Με αυτές τις σκέψεις, εγκαινιάζω την επίσημη έναρξη των εργασιών του Κέντρου στην Κύπρο.

Τελετή των εγκαινίων του Τμήματος Κύπρου
 ο Αρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Γλαύκος Κληρίδης
 αποκαλύπτουν την πλάκα της ίδρυσης του Τμήματος.

Οί προσκεκλημένοι στά ἐγκαίνια τοῦ Τμήματος Κύπρου παρακολουθοῦν τὸν ἀγιασμό.

Ἡ πλάκα τῆς ἱδρύσεως τοῦ Τμήματος.

Ὁ Πρόεδρος
τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας
κ. Γεώργιος Δοντάς
καὶ ὁ Γενικός Γραμματεὺς τῆς
κ. Βασίλειος Πετράκος
ὑποδέχονται,
μαζὶ μὲ τὸν Διευθυντὴ
τοῦ Τμήματος Κύπρου
κ. Δῆμο Χρήστου,
τὸν Ἀρχιεπίσκοπο
κ. Χρυσόστομο
στὰ ἐγκαίνια τοῦ Τμήματος.

Στιγμιότυπο ἀπὸ τῆ δεξίωση
τῶν ἐγκαίνιων
ὁ Πρόεδρος τῆς Κύπρου
κ. Γλαῦκος Κληρίδης
μὲ τὸν Πρόεδρο
τῆς Ἀρχαιολογικῆς
Ἐταιρείας κ. Γεώργιο Δοντά,
τὸν ἑταῖρο καθηγητὴ
κ. Χαράλαμπο Μπακιρτζῆ,
τὸν Διευθυντὴ Δημοσιευμάτων
κ. Ἀντώνιο Χριστοδούλου
καὶ τὴ Σύμβουλο καθηγήτρια
κυρία Μαρία Παντελίδου Γκόφα.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

ΣΠΥΡΟΥ Ε. ΙΑΚΩΒΙΔΗ

ΓΛΑΣ ΙΙ

Η ΑΝΑΣΚΑΦΗ 1981-1991

ΦΑΝΗΣ ΜΑΛΛΟΥΧΟΥ-ΤΥΦΑΝΟ

Η ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
(1834-1939)

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

ΝΙΚΟΛΑ ΦΑΡΑΚΛΑ

ΘΗΒΑΪΚΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ 1996, ΤΟΜΟΣ 135

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΕΘΕΜΙΩΤΑΚΗ

ΑΝΘΡΩΠΟΜΟΡΦΙΚΗ
ΠΗΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ
ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΟΑΝΑΚΤΟΡΙΚΗ
ΕΩΣ ΤΗΝ ΥΠΟΜΙΝΩΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

KONSTANTINOS KALOGEROPOULOS

DIE FRÜHMYKENISCHEN GRABFUNDE
VON ANALIPSIS
(Südöstliches Arkadien)

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

(κυκλοφορεί επίσης σε αγγλική, γαλλική και γερμανική μετάφραση)

BASIL CH. PETRAKOS

MARATHON

Archäologischer Führer

ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

3

ELENA WALTER-KARYDI

THE GREEK HOUSE

THE RISE OF NOBLE HOUSES
IN LATE CLASSICAL TIMES

ΕΠΑΝΕΚΔΟΘΗΚΑΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

SPYRIDON MARINATOS

EXCAVATIONS AT THERA I-VII